

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

ĐOÀN THỊ CÚC

**PHÁT TRIỂN MÔI TRƯỜNG GIAO TIẾP
CHO SINH VIÊN SỬ PHẠM Ở CÁC TRƯỜNG
CAO ĐẲNG MIỀN NÚI PHÍA BẮC**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2016

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

ĐOÀN THỊ CÚC

**PHÁT TRIỂN MÔI TRƯỜNG GIAO TIẾP
CHO SINH VIÊN SỰ PHẠM Ở CÁC TRƯỜNG
CAO ĐẲNG MIỀN NÚI PHÍA BẮC**

**Chuyên ngành: Lý luận và lịch sử giáo dục
Mã số: 62.14.01.02**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: GS.TSKH. NGUYỄN VĂN HỘ

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu của luận án là khách quan, trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 01 năm 2016

Tác giả luận án

Đoàn Thị Cúc

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc nhất đến GS.TSKH Nguyễn Văn Hộ và tập thể các Thầy Cô giáo khoa Tâm lý - Giáo dục đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo và giúp đỡ để tôi có thể hoàn thành công trình nghiên cứu này.

Tôi xin cảm ơn Ban Đào tạo Sau Đại học - Đại học Thái Nguyên, Ban Giám hiệu trường Đại học Sư phạm, Ban Chủ nhiệm Khoa Tâm lý Giáo dục và Ban Sau đại học đã tạo mọi điều kiện thuận lợi để tôi hoàn thành luận án này.

Tôi cũng xin bày tỏ sự biết ơn sâu sắc đến gia đình, người thân, các bạn đồng nghiệp, những người luôn động viên, khuyến khích và giúp đỡ về mọi mặt để tôi có thể hoàn thành công việc nghiên cứu của mình.

Thái Nguyên, tháng 01 năm 2016

Tác giả luận án

Đoàn Thị Cúc

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	viii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ	x
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học	2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Giới hạn phạm vi nghiên cứu	3
7. Các quan điểm tiếp cận và phương pháp nghiên cứu	3
8. Luận điểm cần bảo vệ	4
9. Đóng góp mới của luận án	4
10. Cấu trúc của luận án.....	5
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VẤN ĐỀ PHÁT TRIỂN MÔI TRƯỜNG GIAO TIẾP CHO SINH VIÊN SỰ PHẠM Ở CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG	6
1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	6
1.1.1. Nghiên cứu về giao tiếp và giao tiếp sự phạm.....	6
1.1.2. Nghiên cứu về môi trường giao tiếp.....	10
1.1.3. Nghiên cứu về xây dựng và phát triển môi trường giao tiếp cho sinh viên	15
1.2. Những khái niệm cơ bản có liên quan tới đề tài	20
1.2.1. Khái niệm giao tiếp.....	20
1.2.2. Khái niệm giao tiếp sự phạm	23
1.2.3. Khái niệm môi trường giao tiếp học tập của sinh viên.....	24

1.2.4. Khái niệm phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm.....	25
1.3. Vai trò của phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng.....	26
1.4. Những vấn đề cơ bản về phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng.....	27
1.4.1. Đặc điểm môi trường giao tiếp và phát triển môi trường giao tiếp của sinh viên ở các trường cao đẳng.....	27
1.4.2. Mục đích của phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên.....	29
1.4.3. Nội dung phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên.....	30
1.4.4. Các nguyên tắc phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên.....	36
1.4.5. Phương pháp phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng.....	36
1.4.6. Các con đường phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng.....	37
1.5. Vai trò của giảng viên và sinh viên trong phát triển môi trường giao tiếp học tập.....	39
1.6. Các yếu tố ảnh hưởng tới phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên.....	41
1.6.1. Các yếu tố khách quan.....	41
1.6.2. Yếu tố chủ quan.....	44
Kết luận chương 1.....	46
Chương 2: CƠ SỞ THỰC TIỄN CỦA VẤN ĐỀ PHÁT TRIỂN MÔI TRƯỜNG GIAO TIẾP CHO SINH VIÊN SƯ PHẠM Ở CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG MIỀN NÚI PHÍA BẮC.....	47
2.1. Đặc điểm tâm lý, xã hội của sinh viên sư phạm các trường cao đẳng miền núi phía Bắc.....	47
2.2. Giới thiệu việc tổ chức khảo sát thực trạng phát triển môi trường giao tiếp học tập của sinh viên sư phạm tại các trường Cao đẳng miền núi phía Bắc.....	48
2.2.1. Mục đích khảo sát.....	48
2.2.2. Đối tượng khảo sát.....	48
2.2.3. Phương pháp khảo sát.....	49
2.2.4. Cách xử lý số liệu.....	49

2.3. Kết quả khảo sát thực trạng phát triển môi trường giao tiếp trong học tập của sinh viên các trường cao đẳng miền núi phía Bắc.....	49
2.3.1. Nhận thức giảng viên và sinh viên về môi trường giao tiếp học tập	49
2.3.2. Thực trạng môi trường giao tiếp học tập của sinh viên sư phạm các trường Cao đẳng miền núi phía Bắc.....	53
2.3.3. Thực trạng phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng miền núi phía Bắc	60
2.3.4. Thực trạng những yếu tố ảnh hưởng tới phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng miền núi phía Bắc	69
2.3.5. Thực trạng về những khó khăn ảnh hưởng tới việc phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng.....	77
2.4. Kinh nghiệm phát triển môi trường giao tiếp ở một số quốc gia.....	80
Kết luận chương 2:.....	83
Chương 3: BIỆN PHÁP PHÁT TRIỂN MÔI TRƯỜNG GIAO TIẾP CHO SINH VIÊN SƯ PHẠM Ở CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG MIỀN NÚI PHÍA BẮC	84
3.1. Các nguyên tắc đề xuất biện pháp giáo dục nhằm phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng miền núi phía Bắc	84
3.2. Biện pháp phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm tại các trường Cao đẳng miền núi phía Bắc	85
3.2.1. Phát triển môi trường giao tiếp qua hoạt động dạy học.....	85
3.2.2. Phát triển môi trường giao tiếp qua các hoạt động và quan hệ sư phạm ngoài dạy học	102
3.2.3. Phát triển môi trường giao tiếp qua sử dụng mạng học tập và mạng xã hội.....	113
Kết luận chương 3	125
Chương 4: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	126
4.1. Khái quát chung về thực nghiệm sư phạm.....	126
4.2. Kết quả thực nghiệm	134
4.2.1. Phân tích kết quả thực nghiệm vòng 1	134
4.2.2. Phân tích kết quả thực nghiệm vòng 2	140
Kết luận chương 4	148

KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	149
1. Kết luận	149
2. Kiến nghị	150
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	152
TÀI LIỆU THAM KHẢO	153
PHỤ LỤC	161

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

TT	Nội dung chữ viết tắt	Chữ viết tắt
1	Cao đẳng	CĐ
2	Cao đẳng sư phạm	CĐSP
3	Đại học	ĐH
4	Đề cương chi tiết môn học	ĐCCTMH
5	Đối chứng	ĐC
6	Giáo dục học đại cương	GDHĐC
7	Giao tiếp	GT
8	Giao tiếp sư phạm	GTSP
9	Môi trường giao tiếp	MTGT
10	Môi trường giao tiếp học tập	MTGTHT
11	Môi trường giao tiếp sư phạm	MTGTSP
12	Phương pháp	PP
13	Rèn luyện nghiệp vụ sư phạm thường xuyên	RLNVSPTX
14	Sinh viên	SV
15	Sinh viên sư phạm	SVSP
16	Sư phạm	SP
17	Thực nghiệm	TN
18	Trung học cơ sở	THCS
19	Tiểu học	TH
20	Trung bình cộng	TBC

DANH MỤC CÁC BẢNG

	Trang
Bảng 2.1. Đánh giá của giảng viên và sinh viên về vai trò của phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng.....	51
Bảng 2.2. Đánh giá của giảng viên và sinh viên về môi trường vật chất của sinh viên sư phạm các trường cao đẳng.....	54
Bảng 2.3. Đánh giá của giảng viên về việc thực hiện các yếu tố thuộc môi trường xã hội.....	55
Bảng 2.4. Đánh giá của sinh viên về việc thực hiện các yếu tố thuộc môi trường xã hội	56
Bảng 2.5. Thực trạng các yếu tố quản lý sinh viên trong môi trường học tập.....	57
Bảng 2.6. Thực trạng thực hiện các nội dung thuộc môi trường tâm lý của sinh viên sư phạm	59
Bảng 2.7. Thực trạng phát triển môi trường vật chất cho sinh viên	60
Bảng 2.8. Đánh giá của giảng viên và sinh viên về thực trạng phát triển môi trường xã hội cho sinh viên sư phạm các trường cao đẳng	63
Bảng 2.9. Đánh giá của giảng viên và sinh viên về thực trạng phát triển các yếu tố quản lý sinh viên trong môi trường học tập.....	65
Bảng 2.10. Đánh giá của giảng viên và sinh viên về thực trạng phát triển môi trường tâm lý.....	68
Bảng 2.11. Kết quả khảo sát về mức độ sử dụng phương pháp dạy học của giảng viên nhằm phát triển môi trường giao tiếp học tập	70
Bảng 2.12. Kết quả đánh giá của sinh viên về mức độ sử dụng những phương pháp dạy học của giảng viên nhằm phát triển môi trường giao tiếp học tập.....	71
Bảng 2.13. Kết quả đánh giá của giảng viên về thực trạng sử dụng các kỹ thuật trong dạy học để phát triển môi trường giao tiếp học tập cho sinh viên các trường cao đẳng	72
Bảng 2.14. Thực trạng kỹ năng giao tiếp sư phạm của sinh viên	74
Bảng 2.15. Thực trạng tính tích cực chủ động của sinh viên trong môi trường học tập.....	75